

Wyrok z dnia 13 marca 1997 r.
I PKN 46/97

Przepis art. 22 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz.U. Nr 19, poz. 145 ze zm.) nie uprawnia radcy prawnego do wynagrodzenia równego wynagrodzeniu głównego księgowego.

Przewodniczący SSN: Walerian Sanetra, Sędziowie SN: Kazimierz Jaśkowski (sprawozdawca), Jadwiga Skibińska-Adamowicz.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 13 marca 1997 r. sprawy z powództwa Błażeja D. przeciwko Przedsiębiorstwu Handlu Sprzętem Rolniczym "A." w Ł. o wynagrodzenie, na skutek kasacji powoda od wyroku Sądu Apelacyjnego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Łodzi z dnia 27 listopada 1996 r. [...]

o d d a l i ł kasację.

U z a s a d n i e n i e

Powód Błażej D., radca prawny, w sprawie o wynagrodzenie przeciwko pozwanemu Przedsiębiorstwu Handlu Sprzętem Rolniczym "A." wniósł kasację od wyroku Sądu Apelacyjnego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Łodzi z dnia 27 listopada 1996 r. [...] Zaskarżonym wyrokiem Sąd Apelacyjny oddalił apelację obu stron od wyroku Sądu I instancji, zasądzającego na rzecz powoda kwotę 560 zł z odsetkami i oddalającego powództwo w pozostałym zakresie. Kasacja zarzuca naruszenie art. 22 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. Nr 19, poz. 145 ze zm.) oraz art. 89 KPC. W odniesieniu do pierwszego zarzutu wnoszący kasację wywodzi, że skoro ustawa o radcach prawnych gwarantuje mu wynagrodzenie nie niższe od wynagrodzenia przewidzianego dla głównego specjalisty lub innego równorzędnego stanowiska, to przy braku w przepisach płacowych obowiązujących u pozwanego stanowiska głównego specjalisty, powinien on otrzymać wynagrodzenie równe zastępcy dyrektora do spraw ekonomiczno-finansowych, będącego głównym księgowym. Z tej przyczyny, jego zdaniem, Sąd Apelacyjny naruszył art. 22 ust. 1 ustawy o radcach prawnych. Sąd Apelacyjny podzielił bowiem pogląd Sądu I instancji, że powód ma prawo do wynagrodzenia odpowiadającego wynagrodzeniu kierownika działu księgowości. Na tej podstawie Sąd I instancji zasądził na rzecz powoda kwotę stanowiącą różnicę między jego wynagrodzeniem, a wynagrodzeniem przewidzianym dla kierownictwa tego działu. Zdaniem wnoszącego kasację, Sąd Apelacyjny nie wziął pod uwagę, że radca prawny ma wysoką rangę w przedsiębiorstwie państwowym, gdyż podlega on bezpośrednio dyrektorowi. Zarzut naruszenia art. 89 KPC powód uzasadnił tym, że pełnomocnictwa procesowego do zastępowania pozwanego udzielił zastępca dyrektora Przedsiębiorstwa, a nie dyrektor. W konkluzji powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i zasądzenie na jego rzecz kwoty 22.000 zł z ustawowymi odsetkami oraz o odrzucenie apelacji pozwanego lub o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, a także o zasądzenie od pozwanego

kosztów procesu według norm przepisanych.
Pozwany wniosk o oddalenie kasacji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja nie jest uzasadniona. Jak wynika z art. 22 ust. 1 zdanie 1 ustawy o radcach prawnych, radca prawny ma prawo do wynagrodzenia określonego w układzie zbiorowym pracy lub w przepisach o wynagrodzeniu pracowników, obowiązujących w jednostce organizacyjnej zatrudniającej radcę. Zdanie drugie tego przepisu stanowi normę gwarancyjną dla radcy prawnego, że jego wynagrodzenie nie może być niższe od wynagrodzenia przewidzianego dla stanowiska głównego specjalisty lub innego równorzędnego stanowiska pracy. Jeżeli przepisy płacowe nie przewidują stanowiska głównego specjalisty, to powstaje wówczas zagadnienie - jak w niniejszej sprawie - jakie inne stanowisko jest jemu równorzędne. Sąd Najwyższy podziela pogląd Sądów obu instancji, że stanowisko zastępcy dyrektora (głównego księgowego) jest stanowiskiem wyższym w zakładowej strukturze organizacyjnej od stanowiska głównego specjalisty. Mimo że oba te stanowiska były bezpośrednio podległe dyrektorowi przedsiębiorstwa, tak jak radca prawny (art. 8 ust. 3 ustawy o radcach prawnych), to jednak różni je w sposób istotny zakres obowiązków. Główny specjalista z reguły wykonywał pracę samodzielnie, podobnie jak radca prawny, natomiast główny księgowy kierował zespołem pracowników. Sąd Najwyższy w niniejszej sprawie podziela pogląd wyrażony w uzasadnieniu uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 września 1992 r., I PZP 47/92 (OSNCP 1993 z. 4 poz. 47), że wynagrodzenie radcy prawnego powinno być porównywalne z wynagrodzeniem przysługującym na stanowisku kierownika znaczącej komórki organizacyjnej. Za takie wynagrodzenie uznano w tej uchwale wynagrodzenie kierownika działu ekonomicznego, a nie wynagrodzenie głównego księgowego. Co do twierdzeń kasacji o wysokiej randze radcy prawnego w przedsiębiorstwie to trzeba zauważyć, że w gospodarce rynkowej pracodawca z reguły płaci pracownikom kwoty stosowne do ich przydatności do osiągnięcia podstawowego celu działalności gospodarczej, tj. generowania zysku. Wskazane w ustawie o radcach prawnych stanowisko głównego specjalisty nie jest miejscem pracy, które musi czy powinno występować w przedsiębiorstwie. Przepis nakazujący co najmniej zrównanie wynagrodzenia radcy prawnego z wynagrodzeniem głównego specjalisty został uchwalony, gdy w ówczesnej rzeczywistości gospodarczej główny specjalista był pracownikiem wysoko wynagradzanym. W ten sposób metodami prawnymi usiłowano podnieść rangę zawodu radcy prawnego. Trzeba także dostrzec jeszcze jedną ważną różnicę między stanowiskiem głównego księgowego i radcy prawnego. Pierwszy z nich podejmuje decyzje, do czego z reguły jest upoważniony przez dyrektora, a drugi na ogół wydaje opinie służące podejmowaniu decyzji przez inne umocowane do tego podmioty. W wykładni przepisu art. 22 ust. 1 ustawy o radcach prawnych nie można także pominąć jego wyjątkowego charakteru. Ma on bowiem szczególny charakter, wyrażający się w tym, że pewna grupa pracowników (radcy prawni) powinna być wynagradzana nie gorzej, niż inna grupa (główni specjaliści). Wyjątkowość tego przepisu skłania do jego restryktywnej wykładni, w żadnym razie nie może ona być rozszerzająca.

Nie jest uzasadniony także drugi zarzut kasacji dotyczący udzielenia przez

stronę pozwaną pełnomocnictwa procesowego sprzecznie z prawem z tego względu, że nie udzielił go dyrektor pozwanego Przedsiębiorstwa. Postanowienie zawarte w § 16 ust. 1 pkt 2 statutu Przedsiębiorstwa upoważnia bowiem do wykonywania czynności prawnych w jego imieniu zastępców dyrektora i pełnomocników Przedsiębiorstwa. Według zaś § 11 pkt 3 regulaminu organizacyjnego pozwanego Przedsiębiorstwa, do uprawnień zastępców dyrektora i głównego księgowego należy między innymi reprezentowanie na zewnątrz interesów Przedsiębiorstwa w zakresie powierzonych im zadań. Udzielenie pełnomocnictwa procesowego przez zastępcę dyrektora należy w tych okolicznościach uznać za zgodne z prawem.

Z tych względów na podstawie art. 393¹² KPC orzeczono jak w sentencji.

=====